

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Музезнавство з музейною практикою
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 014.01 Середня освіта (Історія) 032 Історія та Археологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024/ 6 семестр / 3 курс
Викладач	Крилова А.М.
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/krilova-alla-mikolayivna/
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1470&notifyeditingon=1
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри історії та археології. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Музеєзнавство з музейною практикою» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів історії за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” і є необхідною складовою вивчення таких нормативних дисциплін», «Історія та культура України», «Етнографія» «Культура та побут народів Північного Приазов'я», «Історичне краєзнавство», «Історія слов'янських народів». Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення етапів та провідних тенденцій публікації писемних джерел з історії України.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Музеєзнавство з музейною практикою» є підготовка історика-професіонала, що володіє сучасними методами дослідження локальної історії, а також етапів та провідних тенденцій розвитку рідного краю.

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань, щодо основних проблем дослідження локальної історії.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі гуманітарних наук під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- Здатність діяти соціально відповідально та громадянські свідомо.

3. Фахові компетентності:

- Знання загальної діахронічної структури минулого;
- Критичне розуміння зв'язку між поточними подіями і процесами в минулому;
- Знання і повага до поглядів, обумовлених іншими національними або культурними особливостями;
- Аналіз документів. Пошук, розуміння та розміщення архівного матеріалу, історичний внесок та дискутування про минуле в політичному та культурному контексті.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- Знати і володіти методологіями та проблемами, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів історії, від історії стародавнього світу до новітньої.
- Формулювати тексти та короткі описи на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, для викладання Історії від найдавніших часів світу до сучасності.
- Знання відмінностей історіографічних поглядів в різні періоди і в різних умовах, обізнаність про предмети і теми сучасних історіографічних дискусій.
- Знання методів і питань, характерних для різних напрямків історичного дослідження (економічні, соціальні, політичні, гендерні і т.д.), що можна продемонструвати шляхом читання, вивчення та звітування про, як мінімум, 5 важливих наукових праць на цю тематику.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин		40	50

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
2	Тема 1. Організація музейної справи	Практичне заняття (4 год) Самостійна робота (5 год.)	1-9			1 день практики
2	Тема 2. Музеї України	Практичне заняття (16 год) Самостійна робота (20 год.)	1-9			2, 3, 4, 5 день практики

2	Тема 3. Музеї світу	Практичне заняття (8 год) Самостійна робота (12 год.)	1-9			6, 7 день практики
2	Тема 4. Особливості краєзнавчих музеїв	Практичне заняття (12 год) Самостійна робота (18 год.)	1-9			8, 9, 10 день практики

7. 2 Практичні заняття під час практики

Тема	Індивідуальне завдання
Тема 9. Фортеці-музеї України	Білгород-Дністровська фортеця. Меджибізьський замок. Новгород-Сіверська фортеця. Фортеця Ізмаїл. Хотинська фортеця. Замок-музей Радомисль (Радомишль). Генуезька фортеця (Судак). Острозький замок-музей.
Тема 10. Меморіальні музеї України	Літературно-меморіальний музей М.Булгакова (Київ). Державний літературно-меморіальний музей-садиба Олеся Гончара. Державний меморіальний музей Михайла Грушевського. Національний музей-садиба М. І. Пирогова. Мистецько-меморіальний музей-садиба Івана Миколайчука. Заньківський меморіальний музей Марії Заньковецької. Художньо - меморіальний музей І.Ю. Рєпіна (Чугуїв). Музей Олександра Гріна (Феодосія).
Тема 11. Музеї Франції	Лувр. Музей д'Орсе. Центр Жоржа Помпиду. Музей національної археології. Національний музей природної історії. Музей цивілізацій Європи та Середземномор'я. Національний музей доісторичної епохи. Музей армії.
Тема 12. Музеї Великої Британії	Британський національний музей. Національний морський музей в Лондоні. Музей природничої історії у Лондоні. Ситуаційний цент У. Черчіля. Національний музей Шотландії. Музей римських бань. Національний залізничний музей. Національний історичний музей Сент-Фаган.
Тема 13. Музеї під відкритим небом	Раверсейде (Белгія). Архітектурно-етнографічний комплекс «Етир» (Болгарія). Джеймстаун, музей колоніальної Америки (Вірджинія, США). Парк

«Київська Русь» (Копачов).Пірогово (Київ).Скансен (Швеція). Музей під відкритим небом Едо-Токіо (Японія).Балленберг (Швейцарія).

7.3 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 14. Музеї Німеччини	Дрезденська Галерея. Національний музей сучасної історії ФРН (Бонн). Музей природничої історії Зенкенберг (Франкфурт). Музей транспорту (Дрезден). Археологічний парк Ксантен. Романо-германський музей (Кельн). Музей Люфтваффе (Берлін). Музей Єгипту та зібрання папірусів (Берлін).
Тема 15. Музеї США	Нью-йоркський музей сучасного мистецтва. Національна галерея мистецтв. Меморіальний музей Холокосту. Національний музей Другої Світової Війни. Метрополітен-музей. Музей журналістики та новин. Independence hall (Філадельфія). Історичний центр Буффало Біла.
Тема 17. Музеї Італії	Єгипетський музей (Турін). Галерея Боргезе (Рим). Національний музей кіно (Турін). Замок Сфорца (Мілан). Археологічний музей Марке (Анкона). Археологічний музей (Неаполь). Капітолійські музеї (Рим). Музей Помпеї (Неаполь).
Тема 18. Музеї Іспанії	Алькасар (Севілья). Музей історії міста Барселона. Фортеця Малага. Національний археологічний музей (Мадрид). Морський музей (Мадрид). Археологічний музей Кордови. Дом-музей Х. Колумба. Археологічний центр Алмоїна (Валенсія).
Тема 19. Музеї Єгипту	Музей Єгипетського географічного товариства. Сонячний музей човна (Гіза). Музей Імхотепа (Каїр). Коптський музей (Каїр). Музей ісламської кераміки (Гіза). Луксорський музей. Історичний музей Ель-Гуни. Етнографічний музей (Каїр).
Тема 20. Музеї Китаю	Палац Потала. Гонконгський історичний музей. Палацовий музей (Пекін). Храм Юнхегун (Пекін). Шанхайський музей (Шанхай). Історичний музей Шанксі. Національний музей Китаю (Пекін). Морський музей (Maritime Museum) (Гонконг).
Тема 21. Музеї Японії	Токійський національний музей. Музей Атомної бомби (Нагасакі). Замок Одавара. Музей Мирайкан. Музей Ситаматі. Національний музей Кіото. Музей історії та культури (Нагасакі). Морський музей в Йокогамі.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів). Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$
Практичні заняття	«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

	«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. **Основи музеєзнавства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. В. Белікова, В. М. Зайцева; Запорізький національний технічний університет. - Запоріжжя : ТОВ “ЛПС” ЛТД, 2015. - 180 с.**
2. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навч. пос. – К.: Альтерпрес, 2007.
3. Архіпова Л. М. Музейна мережа Запорізької області / Л. М. Архіпова, І. П. Пономаренко // Музейний Вісник. - 2007. - № 7. - С. 3-4.
4. Вайдахер Ф. Загальна музеологія. Посібник. — Л.: Літопис, 2005.
5. Пам'ятки архітектури і містобудування України: Довідник Державного реєстру національного культурного надбання / В. В. Вечерський, О. М. Годованюк, Є. В. Тимашович та ін. – К.: Техніка, 2000. – 664 с.
6. Сердюк О. Музеєфікація комплексних пам'яток / О. Сердюк, Е. Градун // Праці НДІ пам'яткоохоронних досліджень. – 2009, вип. 3. – С. 43-68.
7. Заремба С.З. Пам'яткознавство України: історія і сучасність // Праці центру пам'яткознавства. - Вип. 1. - 1992.
8. Заремба С.З. Комісії ВУАН і їх внесок у справу вивчення історико-культурної спадщини // Праці центру пам'яткознавства. - Вип. 2.- 1993.
9. Заремба С.І. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність.- К., 1995.
10. Заремба С.І. Українське Товариство охорони пам'яток історії та культури.- Історичний нарис.- К., 1998.

Законодавчі акти та нормативні документи

1. Закон України “Про музеї та музейну справу” // Відомості Верховної Ради України. – 20 червня 1995. – № 25.

Додаткова

1. Акуленко В.І. Повернути втрачені шедеври:[Про роботу укр. Фонду культури по розшуку історико-культурних цінностей, пограбованих фашистами у роки Великої Вітчизняної війни]// Комуніст України.- 1989. - № 7.
4. Історико-культурна спадщина України: Проблеми дослідження та збереження.- К., 1998.
5. Бекетова В. М. Музей і майбутнє: тенденції розвитку музеїв у світі на межі століть / В. М. Бекетова // Музей і майбутнє. (Допов. та повід. наук. конф. до Міжнародного дня музеїв). - Дніпропетровськ, 1998. - С. 8-15.
6. Белікова М. В. Інновації в музейній практиці України та світу: досвід та проблеми запровадження / М. В. Белікова, С. В. Гресь-Євреїнова // Актуальні проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку індустрії туризму в Україні та Польщі: Матеріали сьомої міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І. В. Саух. - Житомир : Вид-во ЖФ КІБІТ, 2013. - С. 149-151.
7. Белікова М. В. Культурно-історичні ресурси Запорізької області та їх характеристика / М. В. Белікова // Актуальні проблеми та перспективи розвитку туристичного і готельно-ресторанного бізнесу в Запорізькому регіоні : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; Запорізький національний технічний університет. - Запоріжжя : ТОВ "ЛІПС" ЛТД, 2012. - С. 87-132.
8. Белікова М. В. Музейний менеджмент в Україні та світі: проблеми та перспективи / М. В. Белікова, С. В. Гресь-Євреїнова // Економіка. Управління. Інновації: електрон. наук. фах. вид. / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. - Житомир, 2013. - № 2(10). - 11 с.
9. Белофастова Т. Ю. Музеї в культурному просторі: еволюційний підхід [Електронний ресурс] / Т. Ю. Белофастова. - Режим доступу до сайту: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdakk/2010_1/12.pdf>.
10. Бондар М. М. Нариси музейної справи / М. М. Бондар, Г. Г. Мезенцева, Л. М. Славін. - К. : Вид-во Київського університету, 1959. - 192 с.
11. Британський національний музей [Електронний ресурс]. - Режим доступу до сайту : <www.thebritishmuseum.ac.uk>.
12. Великі музеї світу : у 30 т. - К. : ПРАТ "Комсомольська правда - Україна", 2012. - Т. 1. Державний Ермітаж. Частина 1. - 96 с.
13. Великі музеї світу : у 30 т. - К. : ПРАТ "Комсомольська правда - Україна", 2012. - Т. 1. Державний Ермітаж. Частина 2. - 96 с.
14. Великі музеї світу : у 30 т. - К. : ПРАТ "Комсомольська правда - Україна", 2012. - Т. 7. Музей Прадо. - 96 с.
15. Великі музеї світу : у 30 т. - К. : ПРАТ "Комсомольська правда - Україна", 2012. - Т. 8. Дрезденська картинна галерея. - 96 с.
16. Волкова Ю. М. Національний заповідник "Хортиця" / Ю. М. Волкова // Українське козацтво: Мала енциклопедія / за ред. С. Р. Лях. - К. : Генеза ; Запоріжжя : Прем'єр, 2002. - С. 338.
17. Державний Ермітаж [Електронний ресурс]. - Режим доступу до сайту: <www.hermitagemuseum.org>.
18. Десять самых посещаемых музеев мира [Електронний ресурс]. - Режим доступу до сайту : <<http://turist.rbc.ru/article/21/11/2011/254289>>.
19. Дрезденська картинна галерея [Електронний ресурс]. - Режим доступу до сайту : <<http://www.dresdenart.ru>>.
20. Дровосекова О. В. Деякі факти з історії збереження та охорони Кам'яної Могили / О. В. Дровосекова // Музейний Вісник. - 2008. - № 8. - С. 81-85.
21. Інструкція з музейного обліку, зберігання та використання пам'яток державної частини музейного фонду України [Електронний ресурс]. - Режим доступу до сайту : <<http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/88140>>.
22. Киценко М. П. Хортиця в героїці і легендах : іст.-краєзнав. нарис / М. П. Киценко. - Дніпропетровськ : Січ, 1991. - 150 с.
23. Колекція "Великі художники": в 30 т. - К. : ЗАТ "Комсомольська правда - Україна", 2010. - Т. 6. Сандро Ботті-челлі. - 48 с.
24. Кузьмук О. Стан та шляхи модернізації музейного менеджменту в Україні [Електронний ресурс] / О. Кузьмук. - Режим доступу до сайту: <<http://www.niss.gov.ua/Monitor/oktober08/2.htm>>.

12. Інформаційні ресурси

Інститут історії НАН України www.history.org.ua/

НДІ пам'яткоохоронних досліджень <http://spadshina.org.ua/>

Відлуння віків: Український пам'яткоохоронний інтернет-ресурс <http://pamjatky.org.ua/>

Бадяк В. До питання реєстрації об'єктів культурної спадщини України з позицій фаховості та національної гідності. // http://www.lnam.edu.ua/pdf_upload/visnuk/24/38.pdf

Жукова О.В. Діяльність приватних музеїв на основі музеєфікації пам'яток історії та культури як одна з перспектив розвитку музейної мережі в сучасній Україні. // <http://museum.kh.ua/academic/sumtsov-conference/2011/article.html?n=50>

Жукова О.В. Музеєфікація замкових комплексів України як один із засобів їх збереження // www.myslenedrevo.com.ua.